

דף לו.

עין משפט א.

הרמב"ם הל' תפילין ופ"ת פ"ד ה"ד

תְּפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ יֵי אֵינָה מְעַכֶּבֶת שֶׁל יָד וְשֶׁל יָד אֵינָה מְעַכֶּבֶת שֶׁל רֹאשׁ מִפְּנֵי שֶׁהֵן שְׁתֵּי מְצוֹת זֹ לְעֶצְמָהּ וְזוֹ לְעֶצְמָהּ. וְכִיצַד מְבָרְכִין. עַל שֶׁל רֹאשׁ מְבָרְךְ אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מְצוֹת תְּפִלִּין. וְעַל שֶׁל יָד מְבָרְךְ אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין:

שו"ע או"ח סימן כה סעיף ה

ה. יכוין בהנחתם שציונו הקב"ה להניח ארבע פרשיות אלו שיש בהם יחוד יתברך שמו ויציאת מצרים, על הזרוע כנגד הלב ועל הראש כנגד המוח, כדי שנזכור הנסים והנפלאות שעשה עמנו שהם מורים על יחודו יתברך, ואשר לו הכח והממשלה לעשות בעליונים ובתחתונים כרצונו וישעבד לקב"ה הנשמה שהיא במוח וכן הלב שהוא עיקר התאוות והמחשבות, ובזה יזכור הבורא וימעיט הנאותיו.

ר. כסף משנה: תפלה של ראש וכו'. משנה פרק התכלת (מנחות דף ל"ח) ובגמרא (מ"ד) אמר רב חסדא לא שנו אלא שיש לו אבל אם אין לו מעכבת אמרו ליה אמרת אמר להו לא אלא מאן דלית ליה תרי מצות חד מצוה נמי לא ליעביד. ודבר פשוט הוא דנקטינן הכי דבין יש לו בין אין לו אינה מעכבת ואע"פ שבפירוש המשנה לרבינו כתוב דבאין לו מעכבת טעות סופר הוא ובנוסחא הערבית ליתא: וכיצד מברכין וכו'. בס"פ הקומץ (שם ל"ו) אמר רבה בר חייא בר רב הונא אמר רב חסדא שח בין תפלה לתפלה חוזר ומברך שח אין לא שח לא והא א"ר חייא משמיה דרבי יוחנן על תפלה של יד להניח תפילין ועל של ראש על מצות תפילין אביי ורבא דאמרי תרוייהו לא שח מברך אחת שח מברך שתים ופירש"י לא שח מברך אחת על של יד שח מברך אחת על של יד וחוזר ומברך על של ראש על מצות והרי בירך שתים וכן דעת הר"ף וזה דעת רבינו. ויש חולקים ומפרשים לא שח מברך אחת על של ראש על מצות תפילין שח מברך שתים על של ראש שצריך לחזור ולברך להניח ונהגו כדברי רבינו:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ה. ו. יניח של היד תחלה **ש** ויברך להניח תפילין, ואח"כ יניח של הראש **ה** בלי ברכה, דברכה אחת לשניהם **א**.

הגה: וי"א לברך על של ראש על מצות **ב** תפילין אפי' לא הפסיק בנתיים וכן פשט המנהג באשכנז. וטוב לומר אחר הברכה השניה ברוך שם **ג** כבוד מלכותו לעולם ועד.

עין משפט ב.ג. הרמב"ם הל' תפילין ופ"ת פ"ד ה"ז

מִי שֶׁבֵרַךְ לְהַנִּיחַ דְּתַפְּלִין וְקָשַׁר תַּפְּלִין שֶׁל יָד אָסוּר לוֹ לְסַפֵּר וְאָפְלוּ לְהַשִּׁיב שָׁלוֹם לְרַבּוֹ עַד שֶׁיִּנְיַח שֶׁל רֹאשׁ.

ש. וצריך לכסות זרועו בטלית בשעת הנחת התפילין שיהיה בהצנע, כ"כ בשער הכוונות דרוש ה' דתפילין ד"ה סדר הנחתם, והטעם דכתיב "והיה לך לאות" "לך" ולא לאחרים. וא"כ אפי' יושב לבדו או בבית אפל צריך לכסות זרועו, וכן בהנחה של ראש. כה"ח אות ל"ב.

והנה לגבי הנחת תפילין של יד אם מעומד או מיושב רבו הדעות עיין באריכות בכה"ח אות ל"ג, ושם משער הכוונות דתפילין של יד מיושב ושל ראש מעומד, וכל אחד ומנהגו בזה.

ת. וקודם שיניח של ראש יסתכל בשני השינין כמ"ש בזוהר ויש בהם שבעה זיינין, ותחילה יש להסתכל בשין של ד' ראשין.

א. ובשו"ת מן השמים שאל אם הלכה כרבי יצחק אלפסי דברכה אחת לשניהם או כהגאונים דמברכים גם על של ראש, והשיבוהו ואת בריתי אקים את יצחק, ורמזו לו שהלכה כהרי"ף דברכה אחת לשניהם, וכן נראה דעת האר"י ז"ל דברכה אחת לשניהם.

ב. והוא"ו דמצות בפתח, ועיין בכה"ח אות ל"ח, דאם טעה וברך על של יד על מצות תפילין יצא, וכן אם טעה ואמר על של ראש להניח יצא.

ג. ויזהר לאומרו רק אחר הנחת התפלה של ראש, דאל"כ הוי הפסק בין הברכה להנחה. כה"ח אות מ' מפרמ"ג.

ד. כסף משנה: מי שבירך להניח וכו'. בסוטה פ' משוח מלחמה (מ"ד:): שח בין תפלה לתפלה עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה ואע"ג דפליגי עליה היינו לענין החזרה אבל כ"ע מודה דעבירה היא בידו. וכתב הרא"ש דמפסיק לענות קדיש וקדושה. ומ"ש רבינו צריך לברך וכו'. כבר נתבאר בסמוך:

וְאִם שָׁח הָרִי זֶה עֲבָרָה וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרֹכָה שְׁנִיָּה עַל
מִצְוֹת תְּפִלִּין וְאַחַר כֵּן מִנִּיחַ שֶׁל רֹאשׁ:

שו"ע או"ח סימן כה סעיף ט

ט. י. אסור להפסיק בדיבור בין תפלה של יד לתפלה של ראש^ה, ואם
הפסיק מברך על של ראש על מצות תפילין.

הגה: ולנוהגים לברך על מצות תפילין גם בלא הפסיק, אם הפסיק מברך גם
להניח ועל מצות תפילין.

ה. ואפי' במניח בלא ברכה לא יפסיק כגון המניחים בחוה"מ בלא ברכה, וכן בתפילין
דר"ת או יניחם אחר שחלץ את של רש"י. כה"ח אות נ"ב.

ואפי' להשיב שלום לרבו בין של יד לשל ראש אסור, רמב"ם פ"ד מהלכות תפילין הלכה
ו'. ואפי' בשתיקה אסור להפסיק יותר מהצורך, שם אות נ"ג.

ואם אחד בירך להוציא חבירו והמברך סח אם גם השומע ברכתו יצא ידי חובה, עיין
בכה"ח אות נ"ה מחלוקת בזה והצדדים בזה.

מי שטעה מבני ספרד והתחיל לברך על של ראש ואמר כבר שם השם לא יסיים למדני
חוקיק דאז הוי הפסק וצריך לברך שוב אלא יסיים הברכה על מצות תפילין, ואחרי שהידק
בתוך כדי דיבור יאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ועיין בכה"ח אות נ"ו. ואולי
עדיף להמשיך בהרהור המשך הברכה ואחרי שהניח יאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם
ועד.

הרומז בעיניו וקורץ בשפתיו הוי הפסק והיינו לכתחלה אבל בדיעבד אין לברך, כה"ח אות
נ"ז.

ולאו דוקא הפסקה בדיבור אלא אפי' הפסקה בהליכה ממקום למקום אפי' היה דעתו להניח
של ראש בבית אחר והלך לשם בלי שידבר הוי הפסק ומברך על מצות תפילין על של
ראש, אך כיון שיש חולקים לכתחלה יזהר תמיד שיהיה גם התפילין של ראש באותו מקום
שמברך ואם קרא והלך ממקום למקום לא יברך מספק, כה"ח אות נ"ט.

עין משפט ד.

הרמב"ם הל' תפילין ופ"ד ה"ה

בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים י כְּשֶׁהֲנִיחַ אַחַת מֵהֶן אֶבֶל אִם הֲנִיחַ
שְׂתִיָּהֶן מְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחַת וְהִיא לְהֲנִיחַ תְּפִלִּין. וְקוֹשֵׁר
שֶׁל יָד וְאַחַר כֵּן מְנִיחַ שֶׁל רֹאשׁ. וְכִשְׁהוּא חוֹלֵץ חוֹלֵץ
שֶׁל רֹאשׁ וְאַחַר כֵּן חוֹלֵץ שֶׁל יָד:

שו"ע אור"ח סימן כה פעיף ה

עין לעיל עין משפט א

עין משפט ה.

הרמב"ם הל' תפילין ופ"ד ה"ה

בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים ז כְּשֶׁהֲנִיחַ אַחַת מֵהֶן אֶבֶל אִם הֲנִיחַ
שְׂתִיָּהֶן מְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחַת וְהִיא לְהֲנִיחַ תְּפִלִּין. וְקוֹשֵׁר
שֶׁל יָד וְאַחַר כֵּן מְנִיחַ שֶׁל רֹאשׁ. וְכִשְׁהוּא חוֹלֵץ חוֹלֵץ
שֶׁל רֹאשׁ וְאַחַר כֵּן חוֹלֵץ שֶׁל יָד:

שו"ע אור"ח סימן כה פעיף ב

ב. חולץ תחלה התפילין של ראש^ח, משום דכתיב והיו לטוטפות כל

ו. כסף משנה: וקושר של יד וכו'. שם תנא כשמניח מניח של יד ואחר כך מניח של ראש וכשהוא חולץ חולץ של ראש ואח"כ של יד בשלמא בהנחה של יד קודם דכתיב וקשרתם לאות על ירך והדר ולטוטפות בין עיניך אלא בחליצה מנ"ל אמר רבא בר המנונא אסברא לי והיו לטוטפות בין עיניך כל זמן שבין עיניך יהיו שתים:

ז. כסף משנה: וקושר של יד וכו'. שם תנא כשמניח מניח של יד ואחר כך מניח של ראש וכשהוא חולץ חולץ של ראש ואח"כ של יד בשלמא בהנחה של יד קודם דכתיב וקשרתם לאות על ירך והדר ולטוטפות בין עיניך אלא בחליצה מנ"ל אמר רבא בר המנונא אסברא לי והיו לטוטפות בין עיניך כל זמן שבין עיניך יהיו שתים:

ח. וחולץ של ראש אחר שמסיר הרצועה מן האצבע, מ"א ס"ק ב'. ולפי מהר"ש ויטל יסיר גם ב' או ג' כריכות מן הזרוע, כה"ח אות ה'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

זמן שבין עיניך יהיו שתיים.

ב. ג. צריך לחלוץ תפילין של ראש מעומד ט, יניח בתיק של הראש ועליו של יד כדי שכשיבא להניחם יפגע בשל יד תחלה.

עין משפט ו. שו"ע או"ח סימן ל סעיף ג

ג. ה. אם רוצה לצאת לדרך בהשכמה מניחם י וכשמגיע זמנו ימשמש בהם ויברך כ, דאין חשש שמא ישן בהם ל.

עין משפט ז. הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"ד ה"י

זמן הנחת התפילין מ ביום ולא בלילה שְנֵאמַר מִיָּמִים יָמִימָה. חֻקָּה זו היא מִצְוֹת תְּפִלִּין. וְכֵן שִׁבְתוֹת וְיָמִים

ט. וה"ה הכריכות של האצבע מעומד, מ"א ס"ק ג', ומשמע גם הכריכות ב' או ג' מהזרוע סירם מעומד, כה"ח אות ו'.

אבל תפילין של יד צריך לחלוץ אותו מיושב כמו בהנחתו, משער הכוונות סוף דרוש ה' דתפילין, ומ"א ס"ק ג'.

ו. וכתב השל"ה שראה רבו שחלץ תפילין של ראש ביד שמאל להראות שקשה עליו חליצתן, וכן הטלית יוריד אותה ביד שמאל, כה"ח אות ט'.

ולא יאחזו הרצועה ויגולו התפילין עליה אלא להיפך.

י. אך ע"פ דברי האר"י ז"ל גם כאן לא יניחם לפני עמוד השחר, כה"ח אות ח'.

כ. מי שטעה והניחם בלילה ובירך עליהם כשיגיע זמנם א"צ לברך עוד עליהם, א"ר אות ג'. וברכי יוסף אות ג'.

ל. ודוקא בהולך ברגליו או רוכב אבל ביושב בעגלה או כדומה אסור, ט"ז ס"ק ה'.

מ. כסף משנה: זמן הנחת תפילין וכו'. בעירובין פרק בתרא (דף צ"ה צ"ו) ובסוף פרק הקומץ (מנחות ל"ז) עד מתי מניחין עד שתשקע החמה ר' יעקב אומר עד שתכלה רגל מן השוק וחכ"א עד זמן שינה ומודים חכמים שאם חלצן ליכנס לבית הכסא ושקעה חמה שוב אין מניחין. תניא ושמרת את החקה הזאת למועדה מימים ימימה ולא לילות מימים ולא כל ימים פרט לשבתות וימים טובים דברי ר"י הגלילי ר"ע אומר לא נאמר חוקה זאת אלא לענין פסח בלבד דקא סבר לילה זמן תפילין אבל שבתות וי"ט לאו זמן תפילין ונפקא ליה מוהיה לאות על ירך יצאו שבתות וי"ט שהן עצמן אות. וכיון דחזינא דתנאי דברייתא קמייתא כולהו ס"ל לילה לאו זמן תפילין הכי קי"ל דאין הלכה כר"ע

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

טוֹבִים אֵינָן זְמַן תְּפִלִּין שְׁנֵאֵמַר 'וְהָיָה לְאוֹת' וְשִׁבְתוֹת
 וְיָמִים טוֹבִים הֵן עֲצָמָן אוֹת. וּמֵאִמְתִּי זְמַן הַנְּחָתָן
 מִשִּׁירָאָה אֶת חֲבִירוֹ בְּרַחוּק אַרְבַּע אַמּוֹת וַיִּכְרְהוּ, עַד
 שֶׁתִּשְׁקַע הַחֲמָה:

מחביריו. מיהו פלוגתייהו בהנחה לכתחלה דלר' עקיבא מניחין לכתחלה ולהנך רבנן אין מניחין לכתחלה כדתניא בהדיא ומודים חכמים שאם חלצן וכו' כלומר אפי' לא חלצן אלא ליכנס לבית הכסא שהוא חולץ ע"מ לחזור ולהניחן כיון ששקעה חמה אח"כ שוב אין מניחן, וז"ש רבינו זמן הנחת תפילין כלומר זמן הנחתן בתחלה ביום ולא בלילה ודין אם הניחן ואחר כך שקעה חמה אם זקוק לחלצן אם לא יתבאר בסמוך ומייתי רבינו לשבתות וי"ט מוהיה לאות שהוא קרא דר"ע משום דאע"ג דפסקינן דלא כוותיה היינו דוקא במאי דאמר לילה זמן תפילין הוא משום דכל הנך רבנן פליגי עליה אבל בשבתות וי"ט כ"ע מודו ליה לענין דינא אלא דר"י הגלילי מייתי לה מחד קרא ור"ע מייתי לה מחד קרא והלכה כר"ע מחבירו. ונחלקו הפוסקים בחולו של מועד שיש מהם אומרים דבכלל י"ט הם ואין מניחין בהם תפילין וי"א שמניחין וכן נראה מדברי רבינו שכתב בפרק י' משביתת י"ט כותב אדם תפילין לעצמו. ומנהג העולם היה להניחן עד שבימי רבנן בתראי מצאו בספר הזוהר לשיר השירים שמי שמניח תפילין בחול המועד כמי שקוצץ בנטיעות ונמנעו מלהניחם עוד בחול המועד: ומאימתי זמן הנחתן. כלומר שיכול להניחן משיראה את חבירו וכו'. דגרסינן בפרק קמא דברכות (דף ט'): גבי הא דתנן מאימתי קורין את שמע בשחרית אחרים אומרים משיראה את חבירו ברחוק ד' אמות וכירנו אמר אביי לתפילין כאחרים לק"ש כותיקין כלומר שאותו זמן שקבעו אחרים לק"ש הוא לתפילין שמאותו זמן ואילך הוא זמן הנחתן. ורש"י גורס לתפלה כאחרים ועכ"ז מפרש כן שכך כתב לתפלה להניח תפילין שמצות הנחתן קודם ק"ש עכ"ל. נראה שטעמו שאם תפלה זו פירושו כמשמעו קשה היה לו להקדים ולומר לק"ש כותיקין לתפלה כאחרים. ואהא דאמרינן משיראה את חבירו וכו' אמרו בירושלמי במה אנן קיימין אי ברגיל אפי' ברחוק טפי חכים ליה ואי בשאינו רגיל אפילו קרוב לגביה לא חכים ביה תפתר ברגיל ואינו רגיל כהדין אכסניא דאתי לקיצין:

שו"ע או"ח פימן ל פעיף ב

- ב. אסור להניח תפילין בלילה ^א שמא ישכחם וישן בהם.
- ג. אם הניחם קודם שתשקע השמש וחשכה עליו ^ב אפי' הם עליו כל הלילה מותר, ואין מורין כן.

ג. מכאן שדעת מר"ן שלילה זמן תפילין וע"כ נתן הטעם שמא ישן בהם, והיא סברת התוס' והרא"ש. והרמב"ם בפ' ד' הלכה יו"ד ס"ל דלילה לאו זמן תפילין מן התורה ולא רק מכח גזרת חכמים, ועיין בכה"ח אות ד'.

ס. והאר"י ז"ל היה נזהר שלא להיות מעוטף בטלית ותפילין אחר השקיעה, כה"ח אות ה'.

ע. כסף משנה היה בא בדרך וכו'. ספ"ק דיו"ט (דף ט"ו) אמר אביי תפילין הואיל ואתו לידן נימא בהו מילתא היה בא בדרך ותפילין בראשו ושקעה עליו חמה מניח ידו עליהם עד שמגיע לביתו היה יושב בבית המדרש ותפילין בראשו וקדש עליו היום מניח ידו עליהם עד שמגיע לביתו. ופירש"י היה בא בדרך בע"ש מניח ידו עליהם שלא יראום וחכמים התירו לו להכניסם לעיר דרך מלבוש דהויא העברה כלאחר יד משום בזיון. ובית המדרש בשדה היה ואינו משתמר. וכפי גירסת ספרים שלנו בדברי רבינו שהיא ושקעה עליו חמה וקדש היום אם כן הוא מפרש כדברי רש"י. וא"ת אמאי שני אביי בלישניה ונקט גבי בא בדרך ושקעה וגבי יושב בבה"מ וקדש היום וראיתי כתוב בשם הרמב"ן בספר המלחמות דאורחא דמילתא נקט שהבא בדרך מסתכל בשקיעה והיושב בבית המדרש לשקיעה ולקידוש היום. אבל ק"ל על דברי רבינו שאם כן ה"ל לסמוך דינין אלו למה שאמר וכן שבתות וימ"ט אינן זמן תפילין. ואם הגירסא בדברי רבינו ושקעה עליו חמה לבד בלא וקדש היום וכן היא בהר"ר מנוח אפשר לומר דבבא קמא מיירי בחול ולפי שכתב דלילה לאו זמן תפילין הוא להניחן בשב ואל תעשה אלא שיחלצו אותם סמך ענין לו היה בא בדרך ושקעה שיכול להניחן עליו בלי שיחלצם ולא הצריכוהו לסלקן ולאוחזן בידו דאפשר שמפני הדרך אינו מזדמן לו לחלצן או מפני טרדתו יפלו ממנו וכיון שכתב היה בא בדרך ושקעה עליו חמה סמך לו היה יושב בבית המדרש וקדש עליו היום. ומ"ש ואם יש בית סמוך לחומה וכו'. מפורש שם בברייתא: ואם לא חלץ תפילין וכו'. שם (מנחות ל"ו). א"ר אלעזר אם לשומרן מותר. ומשמע לרבינו דלא שרי כדי לשומרן אלא שלא לחלצם אבל להניחם לכתחלה לא וכדמשמע מעובדא דרב אשי. ויש לתמוה על רבינו שכתב לעיל בסמוך מי שהניח תפילין קודם שתשקע החמה וחשכה עליו אפילו הן עליו כל הלילה מותר היאך כתב כאן ואם לא חלץ תפיליו משקעה עליו מפני שלא היה לו מקום לשמרן ונמצאו עליו כדי לשמרן מותר דמאי איריא לשמרן אפילו שלא לשמרן נמי. ואפשר דמשום דלעיל כתב דהא דשרי שלא לסלקן הוי הלכה ואין מורים כן כתב כאן דהיינו דוקא כשאינו מתכוין לשמרן אבל אם היה הוא מתכוין לשמרן מותר ומורים כן, וזהו שכתב גבי לשמרן

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ג. ד. אם לא חליץ התפילין משקעה השמש משום שלא היה לו מקום כדי לשמרן מותר ומורין כן.

דף לו:

עין משפט א. הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"ד הי"י
עיין לעיל דף לו. עין משפט ז

שו"ע או"ח סימן לא פעיף א

א. בשבת ויו"ט אסור להניח תפילין משום שהם עצמם אות ע' ואם מניחם בהם יהיה זילזול לאות שלהם.

עין משפט ב. הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"ד הי"א

מִי שֶׁהֵנִיחַ תְּפִלִּין בְּקֶדֶם שֶׁתִּשְׁקַע הַחֲמָה וְחָשְׁכָה עָלָיו
אֶפְלוּ הֵן עָלָיו כֹּל הַלַּיְלָה מִתָּר. וְאִין מוֹרִין דְּבָר זֶה
לְרַבִּים אֲלֵא מְלַמְדִין אֶת הַכֹּל שְׁלֵא יִנְיחוּ תְּפִלִּין עָלֵיהֶן
בְּלַיְלָה אֲלֵא יַחֲלְצוּ אוֹתָן מִשִּׁתְּשִׁקַּע הַחֲמָה. וְכֹל הַמְּנִיחַ
תְּפִלִּין לְכַתְּחִלָּה אַחַר שֶׁתִּשְׁקַע הַחֲמָה עוֹבֵר בְּלֹאוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
'וְשִׁמְרָתָ אֶת הַחֻקָּה הַזֹּאת' וְגו' 'מִיָּמִים יְמִימָה':

עין משפט ג. הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"ד הי"א
עיין בסעיף הקודם

מותר סתם ולא כתב שאין מורים כן וכן משמע פשטא דעובדא דרב אשי דאמר ליה רבינא לשמרן בעי מר וא"ל אין:

פ. מנחות ל"ו, ועירובין ל"ו, וה"ה ביוה"כ, וכן אסור לטלטלם בשבת ויו"ט. ברכי יוסף אות א'.

הרמב"ם הל' תפילין ופ"ת פ"ד הי"ב

הָיָה בָּא בַּדֶּרֶךְ * וְתַפְלִין בְּרֹאשׁוֹ וְשָׁקְעָה עָלָיו הַחֲמָה וְקָדַשׁ הַיּוֹם מִנִּיחַ יָדוֹ עָלֶיהֶן עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְבֵיתוֹ וְחוֹלֵץ. הָיָה יוֹשֵׁב בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ וְתַפְלִין בְּרֹאשׁוֹ וְקָדַשׁ עָלָיו הַיּוֹם מִנִּיחַ יָדוֹ עָלֶיהֶן עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְבֵיתוֹ וְחוֹלֵץ. וְאִם יֵשׁ בֵּית סְמוּךְ לַחֲוֹמָה שֶׁמִּשְׁתַּמְרִין בּוֹ מִנִּיחֵן שָׁם. וְאִם לֹא חָלַץ תַּפְלִיוֹ מִשְׁשָׁקְעָה הַחֲמָה מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ מָקוֹם לְשִׁמּוֹן וְנִמְצְאוּ עָלָיו כְּדִי לְשִׁמּוֹן מִתָּר:

שו"ע או"ח סימן ל סעיף ב

עיין לעיל דף לו. עין משפט ז

הרמב"ם הל' תפילין ופ"ת פ"ד הי"ד

עין משפט ה.

חַיֵּב אָדָם לְמַשְׁמֵשׁ בְּתַפְלִיוֹ * כָּל זְמַן שֶׁהֵם עָלָיו שֶׁלֹּא יִסִּיחַ וְדַעְתּוֹ מֵהֶם אֶפְלוּ רָגַע אֶחָד. שֶׁקָּדַשְׁתָּן גְּדוּלָּה מִקְדָּשֵׁת הַצִּיץ. שֶׁהַצִּיץ אֵין בּוֹ אֶלָּא שֵׁם אֶחָד וְאֵלוֹ יֵשׁ

צ. כסף משנה: מי שהניח תפילין וכו'. בסוף פרק הקומץ (מנחות ל"ו): אמר רבינא הוה יתיבנא קמיה דרב אשי וחשך ולא סליק תפילי אמרי ליה לשמרן קא בעי מר א"ל אין וחזיתיה לדעתיה דלא לשמרן קא הוה בעי אלא קסבר הלכה ואין מורים כן ומאחר שרבינו פוסק כמ"ד לילה לאו זמן תפילין הוא הוצרך לפרש דהיינו דוקא לענין שלא יניחם לכתחלה אבל אם כבר הם בראשו אינו חייב לחלצן כי היכי דלא תקשה הלכתא אעובדא דרב אשי. ומ"ש אלא מלמדין את הכל שלא יניחו עליהן תפיליהן בלילה אין הכוונה שלא יניחום בקום עשה שזה מן הדין הוא שאסור ולא מטעם אין מורים כן לבד אלא הכוונה שלא יניחום עליהם בשב ואל תעשה: וכל המניח תפילין וכו'. שם א"ר אלעזר המניח תפילין משתשקע החמה עובר בעשה קסבר השמר דעשה עשה השמר דלאו לאו ר' יוחנן אמר עובר בלאו השמר דעשה נמי לאו הוא ופסק כר' יוחנן:

ק. כסף משנה: חייב אדם למשמש וכו'. בפרק הקומץ (מנחות ל"ו): אמר רבה בר רב הונא חייב אדם למשמש בתפילין בכל שעה ושעה ק"ו מצוין ומה צוין שאין כתוב בו

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

בָּהֶם אֶחָד וְעֶשְׂרִים שֵׁם שֶׁל יוֹד הֵיאָא בְּשֵׁל רֹאשׁ וּכְמוֹתָן
בְּשֵׁל יָד:

שו"ע או"ח סימן כח סעיף א

א. חייב אדם למשמש בתפילין בכל שעה **ר** שלא יסיח דעתו מהם
וימשמש בשל יד תחלה **ש**.

וכשיאמר "וקשרתם לאות על ידיך" ימשמש בשל יד, וכשיאמר "והיו
לטוטפות בין עיניך" ימשמש בשל ראש.

עין משפט ו. הרמב"ם הל' תפילין ופ"ד ה"ו

מִי שֶׁבִירַךְ לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין **ה** וְקָשַׁר תְּפִלִּין שֶׁל יָד אָסוּר לוֹ לְסַפֵּר
וְאֶפְלוּ לְהַשִּׁיב שְׁלוֹם לְרַבּוֹ עַד שֶׁיִּנְיַח שֶׁל רֹאשׁ. וְאִם שָׁח הָרִי זֹו עֲבָרָה
וְצָרִיף לְבָרֶךְ בְּרָכָה שְׁנֵי עַל מִצְוֹת תְּפִלִּין וְאַחַר כֵּן מְנִיחַ שֶׁל רֹאשׁ:

אלא אזכרה אחת אמרה תורה על מצחו תמיד שלא יסיח דעתו ממנו תפילין שיש בהן כמה
אזכרות לא כ"ש:

ר. מנחות ל"ו, והיינו כל שעה שנזכר בהם, שמיד ימשמש כדי שלא יסיח מהם דעתו,
ב"ח.

ולדעת הרא"ש ורבינו יונה היסח הדעת דאסור הוא אם עומד בשחוק וקלות ראש, אך
בשאגת אריה סי' ט"ל כתב דכל היסח דעת אסור והוכיח כן מרמב"ם ורמב"ן וכתב דכן
עיקר, וכ"כ האר"י ז"ל בשער הכוונות דרוש ה' דתפילין דאסור אפי' בהיותו מתפלל ורק
כשהוא עוסק בתורה או מתפלל שמונה עשרה פטור ע"ש. ועיין בכה"ח אות ב' מעשה
נורא מזמן האר"י ז"ל.

ש. כדי שלא להעביר על המצוה שהיא סמוכה לו למשמוש, ועוד שהיא קודמת בפסוק,
לבוש.

ת. כסף משנה: מי שבירך להניח וכו'. בסוטה פ' משוח מלחמה (מ"ד:) שח בין תפלה
לתפלה עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה ואע"ג דפליגי עליה היינו לענין
החזרה אבל כ"ע מודה דעבירה היא בידו. וכתב הרא"ש דמפסיק לענות קדיש וקדושה.
ומ"ש רבינו צריך לברך וכו'. כבר נתבאר בסמוך:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

שו"ע או"ח סימן כז פעיף א

א. מקום הנחתן * של היד בזרוע שמאל בבשר התפוח שבעצם שבין המרפק ובית השחי ^ב, ויטה התפלה קצת לצד הגוף בעניין שכשיכוף זרועו למטה יהיו כנגד לבו, ונמצא מקיים "והיו הדברים האלה על לבבך".

הגה: וצריך להניח בראש העצם ^ג הסמוך למרפק ולא הסמוך לבית השחי.

הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"ד ה"ב

וְשָׁל יָד קוֹשֶׁר אוֹתָהּ עַל שְׁמָאלוֹ ד' עַל הַקְּבֻרָת וְהוּא הַבָּשָׂר הַתּוֹפֵחַ שְׁבַמְרֵפֶק שְׁבִין פָּרֶק הַכֶּתֶף וּבֵין פָּרֶק הַזְּרוּעַ

א. מנחות ל"ו-ל"ז, ואם הניחו ביד ימין אפי' בדיעבד לא יצא, אחרונים. וכן הוא לפי דברי האר"י ז"ל בשער הכוונות דרוש ה', כה"ח אות א'.

ב. ונלמד ממה שנאמר "והיה לך לאות" ולא לאחרים, שלא יראו החוצה ודרך האדם לגלות עד המרפק.

ג. והמניחים של רש"י ור"ת ביחד יזהרו לעשותם קטנים כדי שיוכלו להניחם על בשר התפוח בחצי הראשון של הפרק, והיכא דלא אפשר יש לסמוך על סברת הגר"א דס"ל דכל הבשר התפוח ראוי להניח בו תפילין. כה"ח אות ג'.

ד. גידם שאין לו יד רק זרוע יניח התפילין בלא ברכה, ועיין בכה"ח אות ד' בדין אחד שניטלה לו הרגשה מיד שמאל מחמת חולי האיך ינהג. ואם לגידם אין לו גם זרוע כלל פטור וא"צ להניחם ביד ימין, ביאורי הגר"א אות ו'.

מי שנברא בלא זרוע שמאל חייב בזרוע ימין.

מי שנקטעה ידו הימנית ואין לו במה לקשור ביד שמאל חייב ע"י סיוע של אחרים אפי' קטן או אשה, כה"ח אות ח', ועיין באות ט'.

ד. כסף משנה: ומה ומה שכתב ושל יד קושר אותה על שמאלו. שם (דף ל"ו ל"ז) ידך זו שמאל ומייתי לה מדכתיב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים ור' נתן יליף לה מקרא אחריו: ומה שכתב על הקיבורת. ג"ז שם (דף ל"ז) על ידך זו קיבורת וכתבו התוספות והרא"ש קיבורת לשון קיבוץ בשר כמו קיבורא דאהיני. וכתבו התוס' והרא"ש ז"ל דהיינו גובה הבשר שבזרוע שהוא בין הכתף והקובד"ו וכן דעת רבינו וכן הסכימו כל הפוסקים וכן המנהג פשוט:

שְׁנֵי מִצְוֹת כְּשֶׁהוּא מְדַבֵּק מִרְפָּקוֹ לְצַלְעָיו תִּהְיֶה תְּפִלָּה כְּנֶגֶד
לְבוֹ וְנִמְצָא מְקַיֵּם וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה 'עַל לְבָבְךָ':